

ДО
Г-Н КРАСИМИР ВЪЛЧЕВ
МИНИСТЪР
НА ОБРАЗОВАНИЕТО И НАУКАТА

УВАЖАЕМИ ГОСПОДИН ВЪЛЧЕВ,

Конкретен повод да се обърна към Вас са десетките писма от родители на деца с увреждания, които са само част от гневните обществени реакции по повод на изказването на учителката Христина Шиндова от град Варна за децата със специални образователни потребности. С огромна тревога констатирах, че това изказване е подкрепено от група учители на България.

Не мога да остана безучастна към тази обществена дискусия и като омбудсман, за който защитата на правата на децата е не само законов, но и морален ангажимент, определям тези прояви за недопустими и несъвместими с ценностите, които споделяме като демократично общество. Подобни мнения, с които се етикират децата със специални образователни потребности и се оспорва правото им на образование, са изключително опасни и обезпокоителни, още повече, изказани от учител. Такива изказвания и свободни мисли могат да доведат до засилване на и без това преобладаващите стереотипни и стигматизиращи нагласи в обществото ни.

В тази връзка намирам реакцията на родителите за напълно обоснована, споделям изразените от тях аргументи и подкрепям тяхната позиция. Вярвам, че компетентните институции ще предприемат необходимите действия за пресичане на езика на омразата, използван спрямо децата със специални образователни потребности и представянето им по този дискриминационен начин.

За мен обаче, този проблем трябва да бъде разглеждан приоритетно в контекста на правото на детето на приобщаващо образование и как се реализира това право. Вярно е, че държавата е приела редица стратегически документи, с които е поела и задължения да осигури и гарантира правото на децата със специални образователни потребности да бъдат обучавани в масова образователна среда. Вярно е, че имаме приет един модерен закон за предучилищното и училищното образование, както и стандарт за приобщаващо

образование, в които е разписано как да се осигури и гарантира образование, което да е насочено не върху дефицитите, а върху развитие на възможностите на всяко дете, независимо от неговото увреждане, пол, произход, раса. Очевидно е, че това не е достатъчно и това ни показва практиката, както и жалбите, които засипват институцията не само на омбудсмана.

Безспорно е, че съществуват редица трудности при реализиране на принципите и философията на приобщаващото образование, както и модели на системен подход на училището за прилагането му. Вместо изградени партньорства за приобщени деца, отношенията между родители и учители ескалират. Те излизат извън училищните стени, допринасят за формиране на обществено мнение, което отхвърля децата със специални образователни потребности.

„Детските градини са недостатъчно подкрепени в задачата си да приобщят децата със специфични нужди и това предизвикателство изисква координирани мерки от различни институции и услуги, които участват в процеса на приобщаващо образование“ – показва и изследване на УНИЦЕФ, публикувано в Годишен отчет за напредъка на дейността по инициатива „Заедно от детската градина“ януари 2016 г. – юли 2017 г.

Заставам зад позицията, че компетентните институции трябва да насочат своите интегрирани усилията в създаване на подходяща и дружелюбна образователна среда за децата, в която учители са подкрепени и се използват пълноценно техните ресурси. Всеки родител трябва да бъде приобщен по начин, който не накърнява неговото достойнство, а в обществото да се повиши осведомеността и чувствителността към правата на децата със специални образователни потребности.

Приобщаващото образование е кауза, за която трябва да работим всички, институции, граждански сектор, родители, учители, цялото ни общество. Обратното би означавало, връщане към стари и отречени практики и дискриминация спрямо децата със специални образователни потребности.

Ние трябва да обединим усилията си, за да гарантираме на всяко дете образователна среда, която не само формално го приобщава, но го цени и развива. Образователна среда, която създава възможности за всяко дете да се възползва от образованието.

В тази връзка, смятам, че е от изключителното значение да изразите позицията си, с която обществото да разбере, че министерството реално работи за развитие на приобщаващото образование и за преодоляване на предизвикателствата.

Наложително е още, в най-кратки срокове, да се проведе обществена дискусия за ресурсите, които трябва да се инвестират в приобщаващото образование, както и да се обсъди необходимостта от конкретен план за прилагане на наредбата за приобщаващо образование, в който да се планират конкретни мерки за действие, ясни цели и измерими резултати, финансиране и системи за наблюдение и оценка.

С уважение,

МАЯ МАНОЛОВА
ОМБУДСМАН НА
РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ